

**ДВНЗ “ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я.ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ”
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

проф. Шульгай А.Г.

“22 ” червня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліна «ФАРМАКОТЕРАПІЯ З ОСНОВАМИ ФАРМАКОКІНЕТИКИ»

напрямок підготовки 1202 «ФАРМАЦІЯ»

спеціальність 7.12020101 «ФАРМАЦІЯ»

факультет фармацевтичний

навчальний рік 2016 – 2017

Розробник: к.м.н.. доц. Тюріна В.Ф., проф. Самогальська О.Є.

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації

22 червня 2016 року, протокол № 12

Завідувач кафедри, професор

О.Є.Самогальська

© _____, 2016 рік

© _____, 2017 рік

**Тернопіль
2016**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3,0	Напрямок підготовки 1202 Фармація	Нормативна	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 7.12020101 “Фармація”	Рік підготовки	
		4-й	
		Семестр	
		7-й	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Лекції	
		10 год.	
		Практичні	
		30 год.	
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		50 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
Іспит			

2. Пояснювальна записка

Фармакотерапія – інтегроване поняття, яке визначає сукупність методів лікування, що базується на застосуванні лікарських засобів.

Завдання:

- навчити студентів загальних принципів фармакотерапії;
- розкрити практичні аспекти фармакотерапії, шляхи і методи використання її досягнень у фармацевтичній практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: правила та способи введення лікарських речовин, виходячи з їх властивостей та особливостей дії; правила фармацевтичної етики і деонтології,

вміти: вирішувати комплекс задач, зв'язаних із взаєминами між лікарем і хворим, хворим і провізором. Вміти надавати термінову фармакотерапевтичну допомогу при запамороченні, шоку, колапсі, при приступах бронхіальної астми, інфаркті міокарду, отруєннях, ниркових та печінкових кольках. Готувати повідомлення для лікарів про традиційні і нові ліки, методи їх раціонального використання

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	П	Лаб.	інд.	с. р.		Л	П	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1 Предмет і завдання фармакотерапії. Види фармакотерапії. Основи раціональної фармакотерапії. Фармакотерапія захворювань органів дихання: бронхів, легень, та ЛОР-органів.	18	4	6			10	18	2	6			10
Тема 2. Фармакотерапія захворювань серцево-судинної системи	18	2	6			10	18	2	6			10
Тема 3 Фармакотерапія захворювань органів травлення та сечовиділення. Розрахунок фармакокінетичних параметрів лікарських засобів залежно від способів та кратності введення	18		6			12	18		6			12
Тема 4. Фармакотерапія ревматичних хвороб та системних захворювань сполучної тканини, захворювань суглобів та алергійних станів.	14	2	6			6	14	2	6			6
Тема 5. Фармакотерапія ендокринної системи. Фармакотерапія в гематології та онкології, неврології та психіатрії. Фармакотерапія інфекційних та тропічних захворювань	20	2	6			12	20	2				8

3. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета: визначення напрямків і цілей фармакологічного втручання при проведенні фармакотерапії захворювань внутрішніх органів та захворювань нервової системи (мігрень, паркінсонізм, епілепсія, ішемічний та геморагічний інсульт, розсіяний склероз, неврастенія, неврози, психози, невралгії, неврити, радикуліти, менінгіти, мієліти). Визначення фармакологічних груп препаратів, принцип вибору окремих лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації. Удосконалення використовуваних та створення нових методик лікування хвороб.

Фактори, які впливають на взаємодію лікарських препаратів з біологічними системами і визначають кінцеву фармакотерапевтичну ефективність.

Принципи складання комбінацій лікарських засобів з урахуванням клінічного перебігу захворювань, а також даних про фармакокінетику і фармакодинаміку лікарських препаратів. Принципи складання комбінацій лікарських засобів з урахуванням клінічного перебігу захворювань, а також даних про фармакокінетику і фармакодинаміку лікарських препаратів. Удосконалення використовуваних та створення нових методик лікування хвороб.

Визначення фармакологічних груп препаратів, принцип вибору окремих лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації.

Завдання:

- навчити студентів загальних принципів фармакотерапії;
- розкрити практичні аспекти фармакотерапії, шляхи і методи використання її досягнень у фармацевтичній практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: правила та способи введення лікарських речовин, виходячи з їх властивостей та особливостей дії; правила фармацевтичної етики і деонтології,

вміти: вирішувати комплекс задач, зв'язаних із взаєминами між лікарем і хворим, хворим і провізором

Вміти надавати термінову фармакотерапевтичну допомогу при запамороченні, шоку, колапсі, при приступах бронхіальної астми, інфаркті міокарду, отруєннях, ниркових та печінкових кольках. Готувати повідомлення для лікарів про традиційні і нові ліки, методи їх раціонального використання

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації
„22” „06” 2016 року, протокол № 12
Завідувач кафедри, професор

О.Є. Самогальська

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ :

1. Вміти використовувати знання про фармакологічні ефекти, механізм дії, фармакокінетику ліків, принципи їх дозування для ефективності і безпечності фармакотерапії

2. Знати принципи фармакотерапії основних патологічних станів, які розвиваються в результаті терапевтичних, хірургічних, гінекологічних, психічних, шкіряних, очних, отоларингологічних, стоматологічних, інфекційних, дитячих хвороб, що загрожують життю хворого та вимагають термінового або планового лікування

3. Знати правила та способи введення лікарських речовин, виходячи з їх властивостей та особливостей дії

4. Вміти надавати термінову фармакотерапевтичну допомогу при запамороченні, шоку, колапсі, при приступах бронхіальної астми, інфаркті міокарду, отруєннях, ниркових та печінкових кольках

5. Готувати повідомлення для лікарів про традиційні і нові ліки, методи раціонального використання

6. Знати правила фармацевтичної етики і деонтології, вирішувати комплекс задач, зв'язаних із взаєминами між лікарем і хворим, хворим і провізором

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ :

Предмет і завдання фармакотерапії. Визначення фармакотерапії та її взаємозв'язок з медико-біологічними і клінічними дисциплінами. Значення фармакотерапії в комплексному лікуванні різних захворювань. Удосконалення використовуваних та створення нових методик лікування хвороб.

Фактори, які впливають на взаємодію лікарських препаратів з біологічними системами і визначають кінцеву фармакотерапевтичну ефективність.

Принципи складання комбінацій лікарських засобів, засновані на знаннях етіології, патогенезу, і клінічного еребігу захворювання, а також фармакодинаміки і фармакокінетики лікарських препаратів. Використання явищ синергізму (аддитивний, потенціюючий – односторонній, взаємний, фармакодинамічний, фармакокінетичний) та антагонізму (конкурентний, функціональний, фармакокінетичний) для посилення головної дії ліків та послаблення побічних і токсичних ефектів в умовах комбінованої терапії. Особливості взаємодії препаратів, які впливають на різні рівні регуляторних систем організму.

Побічна дія лікарських засобів: місцевоподразнювальна, алергічна реакція; токсико-метаболічні реакції екзогенного (передозування, синергізм декількох препаратів), а також ендогенного (порушення біотрансформації, розподілу, виведення ліків, синергізм чи антагонізм з біологічно активними речовинами) походження; послаблення імунітету, дисбактеріоз, неврогенні реакції (психогенні, нейровегетативні). Лікарська залежність (психічна, фізична, толерантність зміна особистості), медичні та соціальні аспекти боротьби з лікарською залежністю. Методи контролю за випадками виникнення побічної дії лікарських засобів у практиці. Визначення поняття “ризик лікування”.

Основні напрямки фармакотерапії: профілактична, етіотропна, патогенетична, симптоматична терапія, фармакосанація. Значення поєднання лікарської терапії з іншими видами лікування дієтотерапією, фізіотерапією, бальнеотерапією психотерапією, працетерапією.

Визначення фармакологічних груп препаратів, напрямків і шляхів фармакотерапевтичного втручання при захворюваннях органів дихання (респіраторні захворювання органів дихання, бронхіальна астма, бронхіти, пневмонії). Принципи вибору окремих лікарських засобів у конкретній ситуації.

Визначення напрямків терапії бронхо-легеневих запальних захворювань. Вибір шляхів уведення, лікарських груп препаратів у конкретній клінічній ситуації (хіміотерапевтичні, бронхолітичні, протизапальні, відхаркувальні, протикашльові, стимулятори дихання, десенсибілізуючі) та порівняльна характеристика їх терапевтичної цінності.

Профілактичне та лікувальне застосування засобів, що перешкоджають фіксації, проникненню і розвитку вірусів у клітині (інтерферон, ацикловір, ок-солін, кутизон, метисазон).

Особливості фармакотерапії і вибір лікарських препаратів при пневмоніях, бронхітах.

Схеми поетапної терапії бронхіальної астми. Значення протиалергічних і бронхолітичних засобів, їх терапевтична ефективність при терміновій і систе-матичній терапії бронхіальної астми та астмоїдного бронхіту. Принципи вибору бронхолітиків при наявності супутніх захворювань, (артеріальна гіпертензія, виразкова хвороба та ін.). Можливість заміни препаратів у процесі лікування. Терапевтична цінність селективних β_2 -адреноміметиків.

Особливості фармакотерапії різних клінічних форм туберкульозу. Профілактика ускладнень лікарської терапії.

Основні напрямки фармакотерапії отолярінгологічних захворювань: отитів, фарингітів, лярингітів, ринітів. Особливості вибору лікарських засобів у практиці лікування хвороб вуха, горла і носа.

Тема 1 Предмет і завдання фармакотерапії. Види фармакотерапії. Основи раціональної фармакотерапії Фармакотерапія захворювань органів дихання: бронхів, легень, та ЛОР-органів.

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ : Визначення напрямків і цілей фармакологічного втручання при проведенні фармакотерапії захворювань серцево-судинної системи (атеросклероз, міокардити, ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба, серцева недостатність, аритмії, ревматизм). Принципи вибору окремих лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації і методи контролю ефективності та безпеки здійснюваної фармакотерапії Значення атеросклерозу в розвитку серцево-судинних захворювань (ІХС, гіпертонічна хвороба). Сучасні схеми фармакотерапії дисліпопротеїнемій.

Визначення напрямків фармакологічного втручання при ІХС. Раціональні комбінації лікарських препаратів. Методи оцінки ефективності і безпеки фармакотерапії.

Визначення напрямків фармакотерапії гіпертонічної хвороби і гіпертензивних станів. Залежність ефективності гіпотензивних засобів від ступеня тяжкості і стадії гіпертонічної хвороби. Порівняльна характеристика фармакологічних груп щодо терапевтичної цінності і принцип вибору окремих лікарських засобів при різних варіантах захворювання. Значення індивідуалізації доз та тривалості призначення лікарських препаратів для забезпечення

ефективної та безпечної терапії. Можливість заміни препаратів. Засоби симптоматичної терапії.

Вибір серцевих глікозидів для лікування серцевої недостатності в умовах клініки, амбулаторного призначення, надання швидкої і невідкладної допомоги. Принципи вибору серцевих глікозидів у конкретній клінічній ситуації і кри-терії оцінки ефективності і безпеки здійснюваної терапії. Профілактика передозування. Напрямки та засоби боротьби з інтоксикацією серцевими глікозидами. Обґрунтування доцільності використання в комбінованій терапії серцевої недостатності анаболіків, вітамінних, діуретичних засобів, розчинів електролітів, засобів нейротропної дії.

Обґрунтування вибору лікарських засобів боротьби з порушеннями ритму серця і напрямків фармакотерапії аритмій. Застосування препаратів, які діють на порушений електролітний баланс міоцитів, пригнічують підвищену збудливість ектопічних вогнищ, які діють на мембранний потенціал. Викори-стання серцевих глікозидів у лікуванні порушень ритму серцевої діяльності. Застосування засобів, які впливають на нервову регуляцію діяльності серця. Призначення препаратів, що нормалізують обмінні процеси в міокарді. Порівняльна характеристика засобів, які використовуються для фармакотерапії порушень ритму серця. Принципи вибору лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації.

Тема 2. Фармакотерапія захворювань серцево-судинної системи

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ :Вивчення принципів вибору лікарських засобів при захворюваннях шлунково-кишкового тракту (гастрити, коліт, виразкова хвороба, гепатити, холецистити, жовчокам'яна хвороба, панкреатити). Порівняльна характеристика терапевтичної цінності препаратів по фармакотерапевтичним групам: ферментні, протизапальні, стимулятори регенерації, антацидні, спазмолітичні, протимікробні, послаблюючі, протиблювотні. Принципи вибору лікарських засобів при конкретному захворюванні. Можливість взаємозаміни препаратів.

Принципи вибору та режим призначення лікарських засобів при захворюваннях нирок і сечовивідних шляхів (гломерулонефрит, цистит, пієлонефрит, сечокам'яна хвороба, спадкові та природжені хвороби нирок, гостра і хронічна ниркова недостатність). Попередження розвитку набряку легенів, серцево-судинної недостатності

Визначення напрямків фармакотерапії при захворюваннях шлунка і кишечника (гастрити, коліти, ентерити). Значення засобів, які впливають на секреторну функцію шлунка, протизапальних, протимікробних, антацидних, ферментних препаратів, стимуляторів регенерації тканин. Роль симптоматичних засобів: протиблювотних, вітрогінних, послаблюючих, - у комбінованій терапії. Значення нейротропних засобів у терапії виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки. Принципи вибору лікарських засобів при конкретному захворюванні, можливість взаємозаміни препаратів.

Визначення цілей фармакотерапії захворювань печінки та підшлункової залози (холецистити, гепатити, панкреатити). Обґрунтування вибору лікарських препаратів: ферменти і антиферменти, протигістамінні, анальгезуючі, спазмолітичні, протимікробні, дезінтоксикаційні, протизапальні, стимулятори регенеративних процесів, жовчогінні, засоби корекції порушень електролітної і кислотно-лужної рівноваги, загальнотонізуючі та нейротропні засоби. Принципи вибору лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації, можливість заміни препаратів у межах фармакологічної групи.

Визначення напрямків фармакотерапії гломерулонефриту. Обґрунтування і призначення кортикостероїдів, цитостатиків, протизапальних, проти-гістамінних та вітамінних препаратів, антагоністів кальцію, діуретиків, стероїдних анаболіків. Значення дієти і додержання водно-

сольового режиму при фармакотерапії гломерулонефриту.

Визначення цілей фармакотерапії пієлонефриту, циститу і сечокам'яної хвороби, включаючи заходи щодо усунення інфекції, зниження інтоксикації, підвищення опірності організму, відновлення уродинаміки, корекції порушень водно-сольового обміну на кислотно-лужної рівноваги. Обґрунтування доцільності та режиму призначення антибіотиків, сульфаніламідів, нітрофуранів, кортикостероїдів, вітамінів, антигістамінних засобів, препаратів кальцію, настоїв та відварів лікарських рослин, мінеральних вод, засобів, що сприяють виведенню уратів із організму.

Особливості фармакотерапії спадкових та природжених хвороб нирок. Обґрунтування заходів патогенетичної терапії гострої та хронічної ниркової недостатності: усунення причин недостатності, антибактеріальна терапія, призначення засобів для відновлення діурезу, водно-електролітної рівноваги, усунення гіперкаліємії, ацидозу, гіперазотемії; нормалізація обмінних процесів. Попередження розвитку набряку легенів, серцево-судинної недостатності, еклампсії.

Фази дії лікарських речовин в організмі. Основні фармакокінетичні процеси та їх характеристика. Розрахунок фармакокінетичних параметрів лікарських засобів залежно від способів та кратності введення

Тема 3: Фармакотерапія захворювань органів травлення та сечовиділення. Розрахунок фармакокінетичних параметрів лікарських засобів залежно від способів та кратності введення

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ: Визначення напрямків фармакотерапії запальних захворювань. Значення протизапальних - стероїдних і нестероїдних - препаратів, протимікробних. імунодепресантів. Принципи вибору лікарських засобів у клініці запальних захворювань та можливість заміни засобів в одній групі препаратів.

Визначення напрямків фармакотерапії алергічних станів: пригнічення вироблення антитіл і проліферації лімфоїдної тканини, зменшення вироблення протигістамінних антитіл. Принципи вибору лікарських засобів при конкретних алергозах (алергічні процеси в легенях, анафілактичний шок, набряк Квінке, синдром Лайела, алергічні контактні дерматити, астматичний статус, лікарська алергія).

Основні напрямки фармакотерапії колагенозів. Принципи вибору лікарських засобів в конкретній клінічній ситуації (системний червоний вовчак, системна склеродермія, дерматомиозит, ревматоїдний артрит).

Визначення напрямків і цілей фармакологічного втручання при проведенні фармакотерапії захворювань статевих органів у чоловіків (запальні захворювання сечовипускного каналу, статевого члена, передміхурової залози, сім'яного горбка, епідидеміти). Принципи вибору лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації, можливість заміни препаратів.

Визначення напрямків і цілей фармакологічного втручання при проведенні фармакотерапії захворювань статевих органів у жінок (порушення менструального циклу, запалення піхви, ерозія шийки матки, запальні захворювання матки, маточних труб та яєчників). Принципи вибору лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації.

Тема 4. Фармакотерапія ревматичних хвороб та системних захворювань сполучної тканини, захворювань суглобів та алергічних станів.

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ: Визначення напрямків і цілей фармакологічного втручання при

проведенні фармакоterapiї ендокринних захворювань та порушень обміну речовин (цукровий і нецукровий діабет, токсичний зоб, подагра, гіпотиреоз, гіпертиреоз, гіперпаратиреоз, порушення кислотно-лужної рівноваги, гіповітамінози, гіпотрофія, патологічне ожиріння, виснаження, і гіпофізарний нанізм, акромегалія). Вибір лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації.

Визначення напрямків і цілей фармакологічного втручання при проведенні фармакоterapiї захворювань крові (анемії, порфірії, метгемоглобінемія, геморагічний діатез, тромбофлебії). Значення засобів, що застосовуються при хворобах крові. Порівняльна характеристика препаратів за групами. Принципи вибору лікарських засобів при конкретній клінічній ситуації, можливість заміни препаратів.

Основні дані про етіологію та патогенез неврозів (психастенія, істерія, астено-вегетативний синдром, неврастенія) та психозів (шизофренія, епілепсія, маніакально-депресивний психоз). Можливі наслідки, ускладнення та визначення напрямків фармакоterapiї при проведенні лікування цих захворювань. Вибір фармакологічних груп препаратів (седативні, снотворні, стимулятори центральної нервової системи, діуретики, анальгезуючі, спазмолітичні, судинорозширюючі, протисудомні, ноотропні, психостимулятори, антидепресанти).

Коротка характеристика етіології та патогенезу невралгії, невритів, ра-дикулітів. Клінічні симптоми, ускладнення. Визначення напрямків фармакоterapiї даних хвороб. Вибір фармакологічних груп препаратів (анальгезуючі, протизапальні, подразнювальні, анестезуючі, вітамінні тощо).

Принципи вибору окремих лікарських засобів у конкретній клінічній ситуації для проведення ефективної та безпечної терапії.

Вплив транквілізаторів і седативних засобів на вегетативні реакції емоційного генезу, їх значення в терапії захворювань серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту тощо. Визначення напрямків і цілей фармакологічного втручання при проведенні фармакоterapiї інфекційних захворювань. Етіологічна і симптоматична фармакоterapia. Принципи хіміотерапії інфекційних захворювань.

Фармакоterapia конкретних захворювань (кишкові, повітряно-краплинні, кров'яні, трансмісійні та зоонозні інфекції).

Принципи хіміотерапії злоякісних новоутворень. Сучасні схеми хіміотерапії та їх обґрунтування. Фармакоterapia конкретних хвороб (рак молочної залози, рак щитовидної залози, рак ендометрія, саркома, лейкози).

Тема 5. Фармакоterapia ендокринної системи. Фармакоterapia в гематології та онкології, неврології та психіатрії. Фармакоterapia інфекційних та тропічних захворювань

КОНКРЕТНІ ЦІЛІ : Визначення напрямків та цілей фармакологічного втручання при проведенні фармакоterapiї захворювань статевих органів у чоловіків (запальні захворювання статевого члена, передміхурової залози, сім'яного горбка, епідидеміти, орхіти). Значення засобів, що застосовуються при захворюваннях статевих органів у чоловіків. Принципи вибору лікарських засобів при конкретній клінічній ситуації, можливість заміни препаратів.

Визначення напрямків та цілей фармакологічного втручання при проведенні фармакоterapiї захворювань статевих органів у жінок (порушення менструального циклу - аменорея, гіпо- та гіперменструальний синдром; запальні захворювання піхви, шийки матки, гострий та хронічний ендометрит, маточних труб і яєчників; ерозія шийки матки; герпес,

кандидоз сечостатевиx органів). Принципи вибору лікарських засобів при конкретній клінічній ситуації, можливість заміни препаратів.

Особливості фармакотерапії при вагітності та лактації. Сучасні схеми стимуляції пологів, терапії передчасних пологів. Фармакопрофілактика клімактеричних порушень.

Можливі напрямки фармакотерапії патології шкіри та її дериватів. Визначення фармакологічних груп лікарських препаратів для пригнічення вірусної, мікробної та грибової інфекції, зниження впливу запалення і алергії, захисту і сенсibiliзації до світла, підсушування, стимуляції заживлення тканин. Значення нейротропних засобів у лікуванні шкіряних хвороб. Принципи вибору лікарського засобу при конкретному захворюванні. Своєрідність лікарських форм у лікуванні шкіряних захворювань: мазі, пасти, аерозолі, лініменти, присипки.

Основні принципи фармакотерапії окремих захворювань шкіри (екзема, псоріаз, піодерміти, дерматомікози).

Сучасні схеми фармакотерапії венеричних захворювань: сифіліс, гонорея, СНІД, хламідіоз, трихомонадоз, уретрити.

Найважливіші напрямки фармакотерапії захворювань очей: гальмування алергічних реакцій, зниження мікробної та вірусної інфекції, засоби неспецифічної терапії, регуляція внутрішньоочного тиску і величини зіниці, пригнічення запальних реакцій та відчуття болю. Вибір лікарських засобів при конкретному захворюванні і можливість взаємозаміни препаратів. Специфічні для офтальмології лікарські препарати, дозування і концентрація, лікарські форми.

Основні принципи фармакотерапії окремих захворювань очей (кон'юнктивіти, кератити, іридоцикліти, глаукома). Фармакотерапія в анестезіології, реаніматології та хірургії

Особливості фармакотерапії в анестезіології. Загальне знечулення, інгаляційний та неінгаляційний наркоз; комбіновані методи загальної анестезії. Ускладнення після застосування наркозу.

Основні задачі реаніматології. Методи оживлення організму людини, фармакотерапевтична стимуляція серцевої діяльності. Ускладнення та наслідки.

Особливості фармакотерапії в хірургії, в післяопераційний період. Ускладнення та наслідки. Визначення напрямків та цілей фармакотерапії в анестезіології, реаніматології та хірургії (операційний стрес, грижа живота, апендицит, перитоніт).

Тема: Екстрена фармацевтична допомога при геморагічному, травматичному шоках та вогнепальних пораненнях під час бойових дій та при надзвичайних ситуаціях мирного часу.

Перелік питань:

Поняття шок. Види шоку. Стадії шоку. Клінічні ознаки шоку.

Фармакотерапевтичне забезпечення при геморагічному шоці. Сучасні кровоспинні засоби.

Фармакотерапевтичне забезпечення при травматичному шоці. Сучасні знеболювальні засоби.

Вогнепальні поранення. Фармакотерапевтичне забезпечення екстрено медичної допомоги при вогнепальних пораненнях .

Принципи вибору лікарських засобів при конкретній клінічній ситуації.

Основні клінічні синдроми при гострих отруєннях. Загальні принципи лікування гострих отруєнь (снодійними, психотропними засобами, наркотиками, нейролептиками, транквілізаторами, антидепресантами, психостимуляторами, аналептиками, алкоголем та його сурогатами, фосфорорганічними інсектицидами, М-холінолітиками, гангліоблокаторамн, зміною отрутою та ін.). Вибір антидотних препаратів при конкретних отруєннях та особливості проведення реанімаційних заходів.

Зміна фармакокінетичних параметрів лікарських засобів залежно від віку, статті:Вміти використовувати знання про фармакологічні ефекти, механізм дії, фармакокінетику ліків, принципи їх дозування для ефективності і безпеки фармакотерапії Знати принципи фармакотерапії основних патологічних станів, які розвиваються в результаті терапевтичних, хірургічних, гінекологічних, психічних, шкіряних, очних,

Теми семінарських занять – не передбачено

Теми лекцій

№	НАЗВА ТЕМИ	Год
1.	Вступ та загальні проблеми сучасної фармакотерапії.	2
2.	Фармакотерапія захворювань органів дихання дихання.	2
3.	Фармакотерапія захворювань серцево-судинної системи	2
4	Фармакотерапія запальних та алергійних захворювань	2
5	Фармакотерапія інфекційних та тропічних захворювань	2
	Разом	10

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ФАРМАКОТЕРАПІЇ з ФАРМАКОКІНЕТИКОЮ

№ п.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Введення в фармакотерапію. Методи діагностики та лікування	2
2.	Фармакотерапія захворювань органів дихання, туберкульозу	2
3.	Фармакотерапія захворювань вуха, горла, носа.	2

4.	Фармакотерапія ішемічної хвороби серця, атеросклерозу, артеріальної гіпертензії.	2
5.	Фармакотерапія серцевої недостатності, порушень ритму серця, захворювань периферичних судин.	4
6.	Фармакотерапія захворювань шлунково-кишкового тракту.	2
7.	Фармакотерапія захворювань гепато-біліарної системи.	2
8.	Фармакотерапія захворювань нирок і сечовивідних шляхів.	2
9.	Фармакотерапія ревматичних захворювань та системних захворювань сполучної тканини Фармакотерапія алергійних станів	6
10.	Фармакотерапія ендокринних хвороб та порушень обміну речовин.	6
	Разом	30 год

Теми лабораторних занять – не передбачено

Самостійна робота

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин
1	Оволодіти уміннями	
	Оцінювати роль і значення фармакотерапії в комплексному лікуванні різних захворювань.	2
	Оцінювати значення методів обстеження хворого для діагностики і фармакотерапії.	2
2	Оволодіти уміннями	
	Оцінювати прогноз при пневмонії, бронхіті, бронхіальній астмі. Пояснювати роль провізора в підвищенні ефективності терапії хворих пульмонологічного профілю.	2
	Оволодіти принципами вибору напрямків фармакотерапії в офтальмології, стоматології та оториноларингології. Пояснювати роль провізора в профілактиці ускладнень фармакотерапії захворювань і ЛОР-органів, стоматологічних і очних хвороб.	2
3	Оволодіти уміннями	
	Оцінювати прогноз при ІХС, артеріальній гіпертензії, атеросклерозі. Трактувати критерії ефективності фармакотерапії цих захворювань.	2

	Оволодіти принципами вибору напрямків фармакотерапії хронічної серцевої недостатності, порушень ритму серця, захворювань периферичних судин.	2
4	Оволодіти уміннями	
	Оволодіти принципами вибору фармакологічних груп лікарських засобів в лікуванні захворювань шлунково-кишкового тракту.	2
	Оволодіти принципами вибору фармакологічних груп лікарських засобів в лікуванні захворювань гепато-біліарної системи, нирок і сечовивідних шляхів та трактувати критерії ефективності їх лікування.	2
	Оволодіти принципами вибору напрямків фармакотерапії захворювань в акушерстві та гінекології, хірургії, анестезіології та реаніматології, шкіриних та венеричних захворювань , при гострих отруєнняхЗміна фармакокінетичних параметрів лікарських засобів залежно від віку, статі	2
5	Підготовка до тестового контролю засвоєння модулю І	2
6	Індивідуальна робота – підготовка огляду наукової літератури або проведення дослідження за однією з тем (за вибором)	
	Разом	18

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Фармакотерапія у стоматології, неврологічних та психічних захворювань	12
2.	Фармакотерапія гострих отруєнь, алергійних станів	8
3.	Фармакотерапія у онкології та гематології	10
	Разом	40 год

Індивідуальні заняття – не передбачено

Перелік практичних навичок , внесених у матрикул практичних навичок

1. Здійснювати у конкретній клінічній ситуації вибір оптимальних лікарських препаратів у кожній фармакотерапевтичній групі, їх лікарської форми, дози та шляхів введення

Методи навчання За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, задачі.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи:

аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи:

проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Методи контролю

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації
22 06 2016 року, протокол № 12
Завідувач кафедри, професор

О.Є. Самогальська

5. Критерії оцінювання знань студентів на занятті

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок.

Форми поточного контролю:

Теоретичні знання – тестові завдання, комп'ютерне тестування, індивідуальне опитування, співбесіда, письмові роботи.

Практичні навички та уміння – самостійне виконання та вміння робити висновки уміння самостійно виконувати окремі операції, написання схем лікування. Підсумковий контроль здійснюється на основі теоретичних знань, практичних навичок та умінь.

Підсумковий контроль засвоєння модуля відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних змістових модулів шляхом тестування і вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Форми підсумкового контролю:

Теоретичні знання – система питань письмового та комп'ютерного тестування.

Практичні навички та уміння – самостійне виконання робити висновки й уміння самостійно виконувати окремі операції, написання схем лікування. Підсумковий контроль здійснюється на основі теоретичних знань, практичних навичок та умінь.

Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модуля (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Студенту за кожний етап практичного заняття (практична частина, семінарське обговорення, письмовий контроль) виставляється оцінка за 12-бальною шкалою. Потім виводиться середнє арифметичне значення трьох оцінок, яке виставляється в журнал.

На практичній частині за кожен етап роботи виставляється оцінка наступним чином:

1. на початку практичної частини студенти повинні допуститися до проведення практичної роботи (вони повинні знати фармакотерапію захворювань. За цей етап студент може максимум набрати 2 бали.

2. За виконанням практичної роботи ретельно слідкує викладач, в кінці він оцінює одержаний результат. Максимум за даний вид роботи студент може отримати 4 бали.

3. Захист практичної роботи. На цьому етапі студент може отримати максимум 6 балів.

В кінці практичної частини викладач виводить середнє арифметичне з кожної оцінки за частини занять і виставляє її кожному студенту.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у шкалу ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Відсоток студентів визначається на виборці студентів даного курсу в межах відповідної спеціальності.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Оцінка ECTS	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
A	«5»
B, C	«4»
D, E	«3»
FX, F	«2»

Оцінка з дисципліни FX та F («2») виставляється студенту, якому не зараховано хоча б один модуль з дисципліни.

Оцінка FX («2») виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали модульний підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю, не більше 2-ох разів, під час зимових канікул та впродовж двох (додаткових) тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного модуля, або не набрали за поточний навчальну діяльність з

модуля мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
	A	відмінно	Зараховано
	B	добре	
	C		
	D	задовільно	
	E		
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Засоби для проведення поточного та підсумкового контролю

1. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.
2. Тестові завдання для підсумкового тестового модульного контролю.
3. Тестові завдання для щоденного контролю.
4. Варіанти теоретичних питань для самостійного вивчення.

Схвалено на засіданні кафедри клінічної фармації
 22 _____ 06 _____ 2016 року, протокол № _12_ _____
 Завідувач кафедри, професор

О.Є. Самогальська

9. Перелік навчально- методичної літератури

Базова

1. Фармакотерапія. Підручник для студентів фармацевтичних факультетів За редакцією О.В.Крайдашенко Вінниця :Нова книга 2010. - 644с
2. Взаимодействие лекарств и эффективность фармакотерапии /Л.В.Деримедведь, И.М.Перцев, Е.В.Шуванова и др./ Под ред. И.М.Перцева. – Харьков: Мегapolis, 2001. – 784 с.
3. Дроговоз С.М. Фармакологія на долонях. – Харків, 2001. – 128 с.
4. Зозуляк В.І. Фтизіатрія: Навч. посібник. – Івано-Франківськ, 2006. – 100 с.
5. Катцунг Б.Г. Базисная и клиническая фармакология: В 2 т. Том 1. Пер. с англ. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: СПб.: Издательство Бином, Издательство «Диалект», 2007. – 648 с. Том 2. – М.: СПб.: Издательство Бином, Издательство «Диалект», 2008. – 672 с.
6. Кіцера О. Клінічна оториноларингологія. Львів, 2006. – 531

7. Клінічна фармакологія: Підручник / О.М. Біловол, О.Ф. Возіанов, І.К.Латогуз та ін. / За ред. О.М. Біловола, І.К. Латогуза і А.Я. Циганенка.: У 2 т. –К.: Здоров'я, 2005. –Т. 1. – 608 с.; - Т. 2. – 684 с.
8. Клінічна фармакологія: Підручник / за ред. О.Я. Бабака, О.М. Біло вола, І.С. Чекмана. – К.: Медицина, 2008. – 656 с.
9. Кукес В.Г., Стародубцев А.К. Клиническая фармакология и фармакотерапия: учеб. / под ред. В.Г. Кукеса, А.К. Стародубцева – 2-е изд. испр. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 640 с.
10. Невідкладна медична допомога / За ред. Ф.С. Глумчера, В.Ф. Москаленка. – К.: Медицина, 2006. – 632 с.
11. Нейко Є.М. Лікування основних захворювань внутрішніх органів. – Івано-Франківськ, 2001. – 318 с.
12. Основи клінічної медицини: симптоми та синдроми в практичній фармації: навч. посіб. / І.А. Зупанець, С.Б. Попов, Ю.С. Рудик та ін.; за ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця. – Х.: Золоті сторінки, 2010. – 92 с.
13. Основы клинической фармакологии и рациональной фармакотерапии /под ред. Ю.Б. Белоусова, М.В. Леоновой – М. : Бионика, 2002. – 368 с.
14. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. У 2-х томах. – Вінниця: Нова книга, 2009. – Т 1. – 640 с. Т 2. – 784 с.
15. Пропедевтика внутрішніх хвороб / Ю.І. Децик , Є.М. Нейко, Л.А. Пиріг та ін.; за ред. Ю.І. Децика. – К.: Здоров'я, 2000. – 504 с.
16. Рациональная антимикробная фармакотерапия: Рук. для практикуючих врачей / В.П. Яковлев, С.В. Яковлев и др.; Под общ. ред.. В.П. Яковлева, С.В. Яковлева. –М.: Литтерра, 2003. –1008 с.
17. Рациональная фармакотерапия. Справочник терапевта: рук. для практикуючих врачей: Л.И. Дворецкий, П.Р. Абакарова, Н.С. Алексеева и др. – М.: Литтерра, 2007. – 976 с.
18. Фармакотерапія: підручник для студентів фарм. факультетів / Під ред. О.В. Крайдашенка, І.Г. Купновицької, І.М. Кліща, В.Г. Лизогуба. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 644 с.
19. Фармакотерапія / Под ред. акад. Б.А. Самуры. – Харьков: Прапор; НФАУ, 2000. Т.1. – 672 с., Т.2. – 656 с.
20. Комендиум 2001/2002 – лекарственные препараты /Под ред. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова. – К.: Морион, 2001. – 1536 с.
21. Белоусов Ю.Б., Моисеев В.С., Лепяхин В.К. Клиническая фармакология и фармакотерапия. – М.: Универсум Пабблишинг, 2000. – 541 с.

Допоміжна

1. Внутрішні хвороби: посібник у 10 ч.; Упоряд. Абрагамович О.О.; За наук. ред. О.О. Абрагамовича, Л.В. Глушка, А.С. Свінцицького. Ч.1-3. – Львів, ВАТ Львівська книжкова фабрика «Атлас», 2004. – 528 с.; Ч.4-10. – 726 с.
2. Глушко Л.В., Волошинський О.В., Титов І.І. Алгоритм надання невідкладної допомоги у критичних станах: Навчальний посібник. –Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 208 с.
3. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск 1 / під ред. В.Т. Чумака, В.І. Мальцева, А.М. Морозова, В.Д. Парія, А.В. Степаненко. – К.: Моріон, 2009. – 1160 с.
4. Зборовский А.Б., Тюренков И.Н., Белоусов Ю.Б. Неблагоприятные побочные эффекты лекарственных средств. –М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2008. –656 с.
5. Іванюшко В., Канюк Й. Реаніматологія та інтенсивна терапія. Навчальний посібник для лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика – сімейна медицина». – Львів, 2005. – 201 с.
6. Клинические рекомендации + фармакологический справочник / Под ред. И.Н. Денисова, Ю.Л. Шевченко. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2004. – 1147 с
7. Компендиум – Лекарственные препараты 2008 /Под ред. В.Н.Коваленко, А.П. Викторова. – Киев: МОРИОН, 2008. – 2008. – 2270 с.

8. Наказ МОЗ України «Про затвердження протоколів провізора (фармацевта)» від 16.05.2011 № 284.
9. Основи клінічної медицини: симптоми та синдроми в практичній фармації: навч. посіб. / І.А. Зупанець, С.Б. Попов, Ю.С. Рудик та ін. ; за ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця. – Х.: Золоті сторінки, 2010. – 92 с.
10. ОТС[™]: ответственное самолечение. Справочник безрецептурных препаратов / Под ред. И.А. Зупанца, И.С. Чекмана. – Киев: Фармацевт Практик, 2005. – 224 с.
11. Посохова К.А., Вікторов О.П. Антибіотики (властивості, застосування, взаємодія): Навчальний посібник. – Тернопіль: ТДМУ, 2005. – 296 с.
12. Рациональная фармакотерапия заболеваний органов пищеварения: Рук. для практикующих врачей / В.Т. Ивашкин, Т.Л. Лапина и др./ Под общ. ред. В.Т. Ивашкина. – М.: Литтерра, 2003. – 1046 с.
13. Рациональная фармакотерапия заболеваний органов дыхания: Рук. для практикующих врачей / А.Г. Чучалин, С.Н. Авдеев, В.В. Архипов и др. / Под общ. ред. А.Г. Чучалина. – М.: Литтерра, 2004. – 874 с.
14. Рациональная фармакотерапия сердечно-сосудистых заболеваний: Рук. для практикующих врачей / Е.И. Чазов, Ю.Н. Беленков, Е.О. Борисова и др./ Под общ. ред. Е.И. Чазова, Ю.Н. Беленкова. – М.: Литтерра, 2005. – 972 с.
15. Регеда М.С., Кресюн В.Й., Федорів Я.М. Клінічна алергологія. – Вид. четверте, доп. І перер. – Львів: Сполом, 2004. – 210 с.
16. Регеда М.С. Запальні захворювання легенів та бронхів. – Львів, 2009. – 206 с.
17. Середюк Н.М. Внутрішня медицина і терапія. – К.: Медицина, 2007. – 686 с.
18. Сімейна медицина : у 5 т. Т.1. Внутрішні хвороби: У 2 кн. Кн. 1. Хвороби органів кровообігу. Ревматичні хвороби. Хвороби органів дихання. Хвороби ендокринної системи / Є.Х. Заремба, Ю.Г. Кияк, О.О. Сергієнко та ін.; За ред. В.Г. Передерія, Є.Х. Заремби. – К.: Здоров'я, 2005. – 768 с.
19. Фармацевтическая опека: Курс лекций для провизоров и семейных врачей / И.А. Зупанец, В.П. Черных, С.Б. Попов и др. Под ред. В.П. Черных, И.А. Зупанца. – Х.: Фарматэка, 2006. – 536 с.
20. Циммерман Я.С. Клиническая гастроэнтерология: избранные разделы. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 416 с.
21. Шкірні та венеричні хвороби. Навчальний посібник /Л.С. Новосад, Р.В. Лабінський, О.А. Каденко та ін., - К.: Здоров'я, 2000. – 208 с.